

พัฒนาแบบประเมินอาการถอนพิษยาของผู้ป่วยยาเสพติดชนิดเฮโรอีนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้

วันวิณีส แวสามะ¹, นายแพทย์สหรัฐ อังศุมาศ², ปรีชาประเสริฐศิลป์³, นุรฮายาตี มีเหาะ⁴

โรงพยาบาลรัฐนุรักษ์ปัตตานี

บทคัดย่อ

ความสำคัญ แบบประเมินอาการถอนพิษยาที่ใช้วัดอาการถอนพิษยาผู้ป่วยเฮโรอีนในปัจจุบันคือ The Clinical Opiate Withdrawal Scale (COWS SCORE) โดยในแต่ละข้อคำถามของ COWS SCORE จะมีการให้คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน และ 0-5 คะแนนซึ่งรายละเอียดของการแยกระดับความรุนแรงของอาการ ไม่ได้ระบุหรือชี้ชัดเจน จึงทำให้ไม่สามารถแบ่งแยกระดับความรุนแรงของอาการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ทักษะของผู้ที่ประเมินอาการเป็นสำคัญ ซึ่งโอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนมีมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเมินความรุนแรงและการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการถอนพิษยา ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการประเมินอาการถอนพิษยาในรูปแบบของการให้คะแนนโดยมีคำอธิบายอาการในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถแยกอาการในแต่ละระดับได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน โดยเทียบกับแบบประเมินมาตรฐาน COWS SCORE

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบประเมินอาการถอนพิษยาของผู้ป่วยยาเสพติดชนิดเฮโรอีนตามเกณฑ์วินิจฉัยโรคของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 และเพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินอาการถอนพิษยาของผู้ป่วยยาเสพติดชนิดเฮโรอีนที่สร้างขึ้นและความสัมพันธ์กับแบบประเมินมาตรฐาน COWS SCORE

วิธีการศึกษา สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจาก ผู้ติดยาเสพติด ชนิดเฮโรอีนที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลรัฐนุรักษ์ปัตตานีและในโรงพยาบาลชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้จำนวน 300 คน ซึ่งมีคะแนนที่ได้จากการประเมิน COWS SCORE มากกว่าหรือเท่ากับคะแนนขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินอาการถอนพิษยาที่สร้างขึ้นจากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z-SCORE และหาคุณภาพของแบบประเมินที่สร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่าน และหาความสัมพันธ์กับแบบประเมินมาตรฐานคือ COWS ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันและหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาค

ผลการศึกษา พบว่าค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบประเมินที่สร้างขึ้นเท่ากับ .76 และเมื่อนำแบบประเมินดังกล่าวไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน โดยการหาค่าความสัมพันธ์ของแบบประเมินที่สร้างขึ้นกับแบบประเมินมาตรฐานของ COWS โดยสถิติ Pearson's correlation coefficient พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่าแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประเมินผู้ป่วยที่มีอาการถอนพิษยาเฮโรอีนได้เช่นเดียวกับแบบประเมิน COWS

สรุปและวิจารณ์ การนำแบบประเมินอาการถอนพิษยาเสพติดชนิดเฮโรอีนที่สร้างขึ้นไปใช้ในช่วงแรกควรทำการประเมินควบคู่ไปกับแบบประเมินมาตรฐาน COWS และผู้ประเมินต้องเป็นบุคคลเดียวกันและประเมินในช่วงเวลาเดียวกัน